

Stelsels en soorten plannen

Hoe worden aanvullende pensioenen opgebouwd?

Omdat mensen steeds mobieler zijn tijdens hun loopbaan hebben ze gemengde loopbanen en bouwen ze door de jaren vaak aanvullend pensioen op tijdens verschillende jobs. Zelfs in verschillende stelsels en in verschillende soorten plannen.

85% van de aangeslotenen bouwde enkel aanvullend pensioen op als werknemer

Zowel werknemers als zelfstandigen kunnen aanvullend pensioen opbouwen. Iemand die als werknemer én als zelfstandige werkt(e) kan een aanvullend pensioen opbouwen (hebben opgebouwd) in beide stelsels.

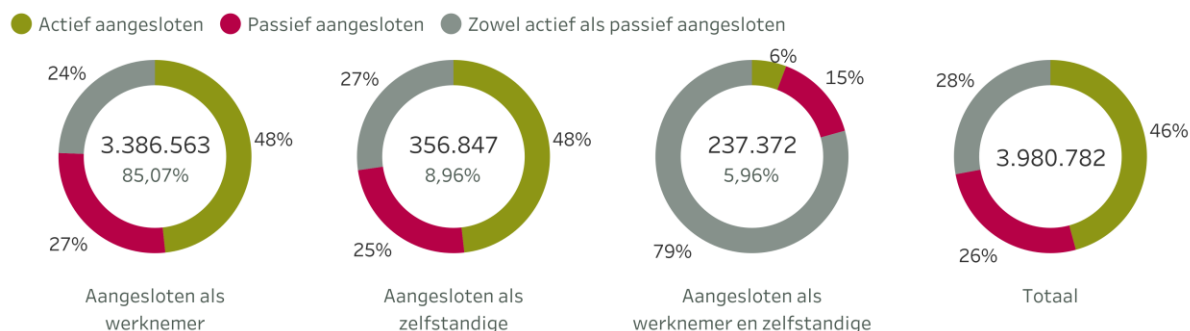
3.386.563 aangeslotenen (85%) hebben verworven reserves opgebouwd in het stelsel van de werknemers. Minder dan 10% van alle aangeslotenen heeft enkel verworven reserves opgebouwd in het stelsel van de zelfstandigen. Bijna 6% van alle aangeslotenen bouwde aanvullend pensioen op als werknemer én als zelfstandige.

Van de mensen met een aanvullend pensioen opgebouwd in één stelsel heeft ongeveer de helft 'slapende' rechten, al dan niet in combinatie met actieve rechten. Bij de (zuivere) werknemers is dat aandeel 52% en bouwt 48% dus enkel aanvullend pensioen op in hun huidige job (actief aangesloten) en niet in een eerdere job. Bij de (zuivere) zelfstandigen is het aandeel met 'slapende' rechten 52% en bouwt 48% dus enkel extra pensioen op in hun huidige zelfstandige activiteit.

Dat ligt anders bij de mensen met een aanvullende pensioenopbouw in beide stelsels. Hier combineert 79% van de aangeslotenen 'actieve' rechten met oude rechten opgebouwd tijdens een (of meer) eerdere job(s). Slechts 6% van de aangeslotenen in deze categorie is enkel 'actief' aangesloten, zonder 'passieve' aansluitingen uit het verleden. Zij bouwen dus via hun huidige job(s) pensioenrechten als werknemer én als zelfstandige op.

Aantal aangeslotenen bij een aanvullend pensioenplan

Volgens stelsel en aansluitingsstatus

Bron: db2p - Sigedis

Situatie op 1 januari 2021

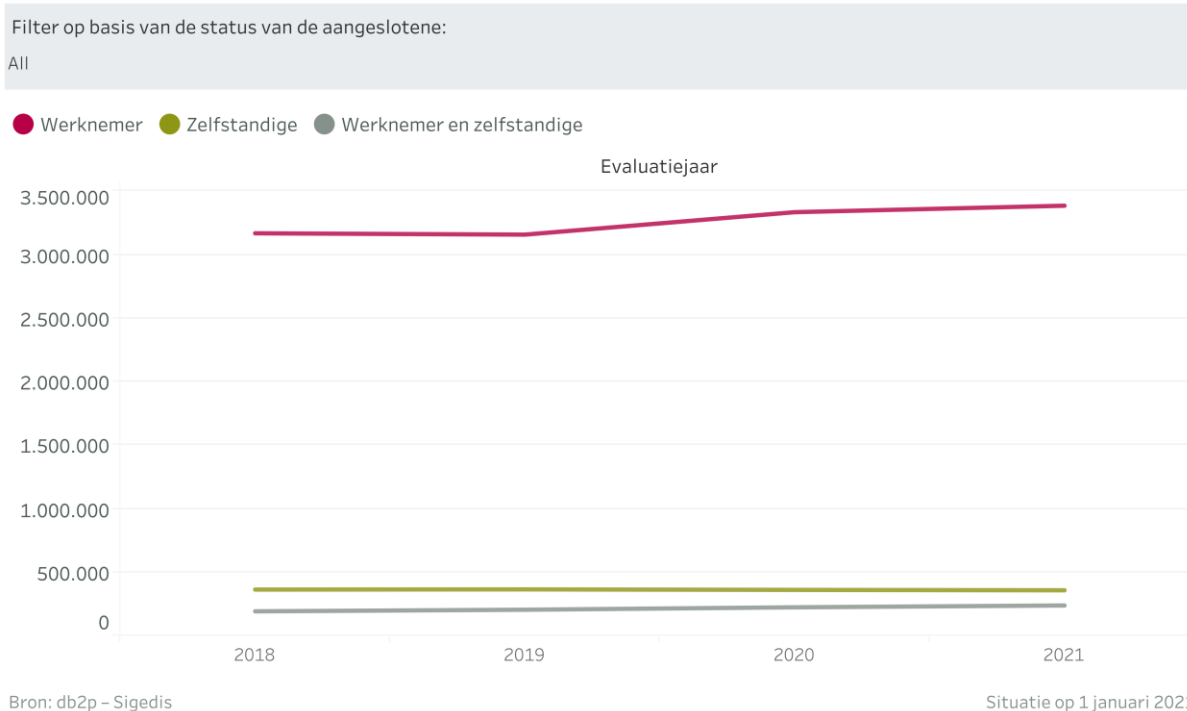
Steeds meer werknemers hebben toegang tot een aanvullend pensioen

In 2021 zijn er 50.875 aangeslotenen bijgekomen met enkel verworven reserves binnen het stelsel van de werknemers. Ook het aantal aangeslotenen in de categorie 'werknemer en zelfstandigen' is in 2021 met 6,53% toegenomen, alleen de categorie met enkel verworven reserves als zelfstandige is (licht) gedaald (- 0,88%).

Dit verschil blijft indien we enkel kijken naar de aangeslotenen die vandaag nog nieuwe aanvullende pensioenrechten opbouwen via hun huidige job. De categorie (zuivere) werknemers neemt toe met 2,29%, het aantal (zuivere) zelfstandigen daalt met 2,03% en het aantal aangeslotenen met verworven reserves als werknemer en als zelfstandige stijgt met 6,36% het meest.

Evolutie aantal aangeslotenen bij een aanvullend pensioenplan

Volgens stelsel van de aangeslotene en aansluitingsstatus

Meer dan de helft van alle aangeslotenen heeft één pensioenplan

Mensen zijn steeds mobieler tijdens hun loopbaan en bouwen door de jaren vaak aanvullend pensioen op tijdens verschillende jobs (in meerdere pensioenplannen). Ongeveer 48% van alle aangeslotenen (ca. 1,9 miljoen) heeft meer dan één aanvullend pensioenplan. Bij de aangeslotenen met enkel aanvullend pensioen als werknemer heeft 55% slechts één pensioenplan. Bij de (zuivere) zelfstandigen is dat 51%. Aangeslotenen met zowel reserves als werknemer én als zelfstandige hebben per definitie meerdere aanvullende pensioenplannen.

Aantal pensioenplannen per aangeslotene volgens stelsel van de aangeslotene

Aangesloten als ...	Aantal pensioenplannen				
	1	2	3	4	5 of meer
werknemer	1.873.765	817.642	374.077	170.763	150.316
zelfstandige	183.384	92.068	43.330	20.456	17.609
werknemer en zelfstandigen		73.925	64.921	42.709	55.817

Bron: db2p – Sigedis

Situatie op 1 januari 2021

Veel werknemers aangesloten bij een sectorplan, zelfstandigen vooral bij een VAPZ

Werknemers kunnen hun aanvullend pensioen opbouwen in verschillende soorten plannen.

- 2.155.057 werknemers zijn aangesloten bij een sectorplan. In dat geval organiseert de bedrijfssector het aanvullend pensioen en geldt het plan voor alle werknemers in de sector. De gemiddelde verworven reserve voor dit soort plan bedraagt € 2.577.
- Ongeveer 2 miljoen werknemers is aangesloten bij een (of meerdere) collectieve ondernemingsplan(nen). Hier neemt de werkgever zelf het initiatief om een aanvullend pensioen in te voeren voor alle (of een deel van de) werknemers van de onderneming. Met € 27.790 heeft dit soort pensioenplan de hoogste gemiddelde verworven reserve binnen de pensioenplannen voor werknemers.
- Indien er voor alle werknemers in een onderneming reeds een collectief aanvullend pensioenstelsel bestaat, dan kan een werkgever ook, onder strikte voorwaarden, aan één welbepaalde werknemer een individueel ondernemingsplan toekennen. 7.554 werknemers hebben een zo'n pensioenplan, de gemiddelde verworven reserve bedraagt hier € 17.426.
- Verder zijn er nog ongeveer 335.000 werknemers aangesloten bij één of meer 'andere werknemersregelingen'. Dit zijn vooral (97%) aansluitingen bij onthaalstructuren of oude beperkte regelingen. De gemiddelde aangeslotene binnen deze soort plannen heeft € 14.718 aan verworven reserves.
- Ten slotte hebben 844 personen op 1 januari 2021 een Vrij Aanvullend Pensioen voor Werknemers (VAPW). De gemiddelde verworven reserve bedraagt hier € 1.212.

Voor zelfstandigen waren er op 1 januari 2021 drie soorten plannen mogelijk.

- 512.836 zelfstandigen hebben zelf een Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ) en/of RIZIV overeenkomst afgesloten. De gemiddelde verworven reserve voor dit soort pensioenplan bedraagt € 18.003.
- Ongeveer 240.000 zelfstandigen zijn aangesloten bij een pensioenplan voor zelfstandige bedrijfsleiders (individueel of collectief). Hier voert de vennootschap een pensioenplan in voor één, meerdere of alle zelfstandige bedrijfsleiders van de

vennootschap. Voor dit soort plannen bedraagt de gemiddelde verworven reserve € 85.992.

- Ten slotte hebben bijna 6.000 zelfstandigen een vrij aanvullend pensioenplan voor zelfstandigen actief als natuurlijk persoon (VAPZNP) afgesloten. De gemiddelde verworven reserve voor dit soort plan bedraagt € 18.389.

Aantal aangeslotenen* per soort pensioenplan

Gemiddelde verworven reserve per aangeslotene per soort pensioenplan

Soort pensioenplan	Aantal aangeslotenen	Gemiddelde verworven reserve (€)
Werknemer		
Sectorplan	2.155.057	€ 2.577
Collectief ondernemingsplan	1.996.398	€ 27.790
Individueel ondernemingsplan	7.554	€ 17.426
Andere (WN)	335.243	€ 14.718
VAPW overeenkomst	844	€ 1.212
Zelfstandige		
VAPZ en/of RIZIV overeenkomst	512.836	€ 18.003
Zelfstandige bedrijfsleider plan	238.610	€ 85.992
VAPZNP overeenkomst	5.992	€ 18.389

* Mensen kunnen tijdens hun loopbaan aanvullend pensioen opbouwen in verschillende soorten pensioenplannen. Eén aangeslotene kan dus in meer dan één categorie geteld worden. Over de categorieën heen zullen er dus dubbeltellingen voorkomen. Binnen één categori..

Bron: db2p – Sigedis

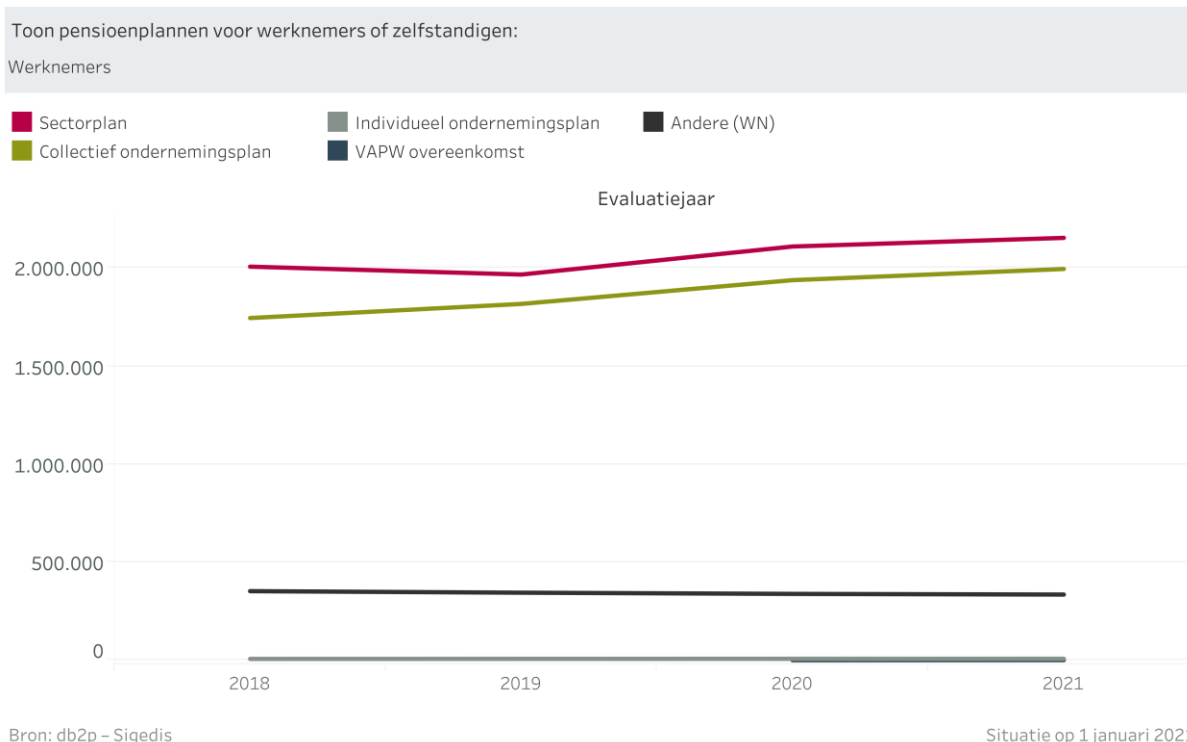
Situatie op 1 januari 2021

Collectieve ondernemingsplannen in vier jaar sterker gestegen dan sectorplannen, 19% meer VAPZNP overeenkomsten in 2021

Tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2021 zijn er ongeveer 14% meer aangeslotenen met een collectief ondernemingsplan. In diezelfde periode zijn er 7% meer aangeslotenen met een sectorplan. Op 1 januari 2021 zijn er bijna 2% meer aangeslotenen met een individueel ondernemingsplan dan het jaar voordien.

Bij de pensioenplannen voor zelfstandigen zien we dat het aantal aangeslotenen met een zelfstandige bedrijfsleider plan gelijke tred houdt met het aantal aangeslotenen met een VAPZ en/of RIZIV overeenkomst. Beide soorten pensioenplannen hebben in 2021 ongeveer 9% meer aangeslotenen dan op 1 januari 2018. In het derde jaar van de VAPZNP overeenkomsten zijn er ongeveer 19% meer aangeslotenen met zo'n pensioenplan.

Evolutie aantal aangeslotenen per soort pensioenplan

Verzekeraars en pensioenfondsen beheren pensioenreserves

De inrichter van het pensioenplan kan de pensioenreserves laten beheren door een verzekeraar (VZ) of een pensioenfonds (IBP). 3.203.098 mensen zijn aangesloten bij een pensioenplan beheerd door een verzekeraar. Pensioenfondsen beheren de pensioenreserves van 1.705.738 aangeslotenen.

Bij een verzekeraar kan het aanvullend pensioen beheerd worden via een verzekeringsproduct met gewaarborgd rendement (tak 21) of via een verzekeringsproduct zonder gewaarborgd rendement (tak 23). Met ongeveer 2,9 miljoen aangeslotenen is een tak 21 veruit het populairste product. De gemiddelde verworven reserve bedraagt hier € 23.688. Aangeslotenen bij een pensioenplan beheerd door een verzekeraar volgens een combinatie van een tak 21- en tak 23-levensverzekering hebben een gemiddelde reserve van € 36.176.

Ongeveer 1,7 miljoen mensen zijn aangesloten bij een pensioenplan beheerd door een pensioenfonds. Gemiddeld heeft een aangeslotene hier een verworven reserve van € 10.424.

Tot slot zijn er ook nog enkele pensioenplannen van openbare werkgevers die niet bij een erkende pensioeninstelling zijn geëxternaliseerd. Deze plannen hebben op 1 januari 2021 12.288 aangeslotenen met een gemiddelde verworven reserve van € 2.342.

Gemiddelde verworven reserves en aantal aangeslotenen* volgens beheer van de reser..

	Tak 21	€ 23.688	2.935.574 aangeslotenen
Verzekeraar	Tak 23	€ 15.209	50.702 aangeslotenen
	Gemengd (VZ)	€ 36.176	216.822 aangeslotenen
	<hr/>		
Pensioenfonds (IBP)		€ 10.424	1.705.738 aangeslotenen
<hr/>			
Niet-geëxternaliseerde publieke pensioentoezegging		€ 2.342	12.288 aangeslotenen

* Mensen kunnen tijdens hun loopbaan aanvullend pensioen opbouwen in verschillende soorten pensioenplannen. Eén aangeslotene kan dus in meer dan één categorie geteld worden. Over de categorieën heen zullen er dus dubbelstellingen voorkomen. Binnen één categori..

Bron: db2p - Sigedis

Situatie op 1 januari 2021